COMMISSIE VOOR BOEKHOUDKUNDIGE NORMEN

CBN-advies 2018/07 – Vereniging van aandelen in handen van één enkele rechtspersoon: vermeldingen in de toelichting

Advies van 9 mei 2018[1]

I. Inleiding
II. Vennootschapsrechtelijke bepalingen
III. Vermeldingen in de jaarrekening van de enige aandeelhouder
IV. Stuk dat tegelijk met de jaarrekening moet worden neergelegd

I. Inleiding

1. In onderhavig advies verduidelijkt de Commissie de gevolgen van de vereniging van aandelen in handen van één enkele rechtspersoon, voor wat betreft de jaarrekening van de vennootschap die enige aandeelhouder is geworden.

II. Vennootschapsrechtelijke bepalingen

2. Een vennootschap vereist in principe steeds een samenwerking tussen verschillende personen en dus meerdere aandeelhouders.[2] Enkel voor de naamloze vennootschap (hierna: NV) en de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (hierna: BVBA) voorzien resp. de artikelen 646 en 213 van het Wetboek van Vennootschappen (hierna: W.Venn.) in de mogelijkheid om slechts één aandeelhouder te hebben, in de praktijk vaak omschreven als “eenhoofdigheid” of een “eenhoofdige vennootschap”.

3. In bepaalde gevallen is een belangrijk gevolg gekoppeld aan de eenhoofdigheid van een NV en BVBA, nl. een hoofdelijke borgstelling door de enige aandeelhouder voor de verbintenissen van de eenhoofdige vennootschap.[3] Artikel 646, § 1 W.Venn. schrijft meer bepaald voor dat, indien binnen het jaar geen nieuwe aandeelhouder in de vennootschap is opgenomen of deze niet geldig is omgezet in een BVBA of ontbonden, de enige aandeelhouder geacht wordt hoofdelijk borg te staan voor alle verbintenissen van de vennootschap, ontstaan na de vereniging van alle aandelen in zijn hand, tot een nieuwe aandeelhouder in de vennootschap wordt opgenomen of tot de bekendmaking van haar omzetting in een BVBA of van haar ontbinding. Artikel 213, § 2 W.Venn. bevat een gelijkaardige bepaling voor het geval waarin in de eenhoofdig geworden BVBA de enige vennoot een rechtspersoon is.[4]

> Voorbeeld
>
> Wanneer alle aandelen van de vennootschap op 1 januari X in handen van vennootschap A verenigd zijn, dan wordt A vanaf 1 januari X+1 hoofdelijk aansprakelijk voor de in het jaar X ontstane verbintenissen van de vennootschap wanneer ondertussen geen nieuwe aandeelhouder is toegetreden of wanneer in tussentijd het ontbindingsbesluit niet is openbaar gemaakt. Treedt op 1 juni X+1 een nieuwe aandeelhouder toe of werd op die dag het ontbindingsbesluit openbaar gemaakt dan blijft A met de vennootschap aansprakelijk voor de voorheen ontstane verbintenissen maar niet voor de verbintenissen die na 1 juni X+1 zijn ontstaan.[5]

III. Vermeldingen in de jaarrekening van de enige aandeelhouder

4. De eenhoofdigheid heeft voor gevolg dat iedere rechtspersoon die de enige aandeelhouder is van een NV of van een BVBA en dus hoofdelijk borg staat, passende vermeldingen moet maken in de jaarrekening. Artikel 25 van het uitvoeringsbesluit bij het Wetboek van vennootschappen (hierna: KB W.Venn.) schrijft namelijk voor dat de toelichting per soort de rechten en verplichtingen die niet in de balans voorkomen en die het vermogen, de financiële positie of het resultaat van de vennootschap aanmerkelijk kunnen beïnvloeden, vermeldt. Belangrijke rechten en verplichtingen die niet kunnen worden becijferd, worden op passende wijze vermeld in de toelichting.

5. In het volledig model van de jaarrekening dient het maximumbedrag, ten belope waarvan andere verplichtingen van derden door de onderneming zijn gewaarborgd, te worden vermeld onder Door de onderneming gestelde of onherroepelijk beloofde persoonlijke zekerheden[6] als waarborg voor schulden of verplichtingen van derden (VOL 6.14).[7] Bijkomend dient, onder Betrekkingen met verbonden ondernemingen, ook een vermelding te worden gemaakt onder de persoonlijke en zakelijke zekerheden door de onderneming gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden of verplichtingen van verbonden ondernemingen (VOL 6.15).

6. In het verkort model van de jaarrekening wordt dit bedrag teruggevonden onder Door de onderneming gestelde of onherroepelijk

beloofde persoonlijke zekerheden als waarborg voor schulden of verplichtingen van derden (VKT 6.5)[8], met daarnaast ook een vermelding onder de betrekkingen met verbonden ondernemingen, meer bepaald onder de waarborgen toegestaan in het voordeel van verbonden ondernemingen (VKT 6.6).

7. Hoewel in de oorspronkelijke ontwerpteksten was voorzien in een hoofdelijke en onbeperkte aansprakelijkheid van de enige aandeelhouder, werd uiteindelijk een hoofdelijke borgstelling ingevoerd, hetgeen op jaarrekeningrechtelijk vlak uitsluitend aanleiding zal geven tot een vermelding in de toelichting onder de persoonlijke zekerheden.[9] Bijgevolg wenst de Commissie te benadrukken dat, naar aanleiding van het eenhoofdig worden van de vennootschap, de vennoot deze vennootschap niet dient te vermelden in de in de toelichting opgenomen lijst van ondernemingen waarvoor de onderneming onbeperkt aansprakelijk is in haar hoedanigheid van onbeperkt aansprakelijk vennoot (VOL 6.5.2).

IV. Stuk dat tegelijk met de jaarrekening moet worden neergelegd

8. De wet bevat nog een andere verplichting n.a.v. het eenhoofdig worden van de vennootschap, meer bepaald dat de tussen de enige aandeelhouder en de vennootschap gesloten overeenkomsten, tenzij het courante verrichtingen betreft die onder normale omstandigheden plaatsvinden, worden ingeschreven in een stuk dat tegelijk met de jaarrekening moet worden neergelegd.[10]

---

1 Onderhavig advies is tot stand gekomen nadat een ontwerp van het advies op 10 januari 2018 ter consultatie werd gepubliceerd op de website van de CBN.

2 Luidens artikel 1, lid 1 W.Venn. wordt een vennootschap opgericht door een contract op grond waarvan twee of meer personen overeenkomen iets in gemeenschap te brengen met als doel één of meer nauwkeurig omschreven activiteiten uit te oefenen en met het oogmerk aan de vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel te bezorgen.

3 Voor de andere vennootschapsvormen waaronder de CVBA speelt de ontbinding van rechtswege. Voor de (e)BVBA geldt een bijzondere situatie.

4 Voor de (E)BVBA gelden specifieke regels.

5 Parl. St. Kamer, 1981-1982, N9, 75.

6 Er is sprake van persoonlijke zekerheden wanneer de schuldeiser naast zijn schuldenaar ook een derde als bijkomende schuldenaar kan aanspreken.

7 Artikel 91 KB W.Venn. schrijft voor dat staat XVII de volgende gegevens bevat met betrekking tot niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen: A. 1. Het bedrag van de persoonlijke zekerheden die door de vennootschap werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden of verplichtingen van derden, met afzonderlijke vermelding van de door de vennootschap geëndosseerde handelseffecten in omloop, van de door de vennootschap getrokken of voor aval getekende handelseffecten alsmede het maximumbedrag ten belope waarvan andere verplichtingen van derden door de vennootschap zijn gewaarborgd.

8 Artikel 94 KB W.Venn. schrijft voor dat staat VI. de volgende gegevens bevat met betrekking tot niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen: A. 1° het bedrag van de persoonlijke zekerheden die door de vennootschap werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden en verplichtingen van derden, met afzonderlijke vermelding van de door de vennootschap overgedragen en door haar geëndosseerde wissels.

9 Zie Verslag Verhaeren, Parl. St. Kamer 1981-82, nr. 210/9, 75.

10 Artikel 646, § 2, laatste lid W.Venn.; deze formaliteiten inzake eenhoofdigheid gelden slechts in beperkte mate voor de (E)BVBA en vallen dus niet binnen het bestek van dit advies, zie artikel 261 laatste lid W.Venn.